

Introducere

Prezenta lucrare este rodul rugăciunii multor părinți și frați, care cereau cu insistență o informare validă și clară, în lumina Sfinților Părinți, referitoare la interpretarea canonului 15 al Sinodului I-II de la Constantinopol, din vremea Sfântului Fotie cel Mare.

Astfel, împinși de iubire, cu frică de Dumnezeu și în adevăr purcedem la acest mic studiu, astfel încât credinciosul să aibă în mâna sa o armă împotriva ereticilor ecumeniști, să știe ce trebuie toți să facem împotriva panereziei ecumenismului și cum trebuie să combatem argumentele putrede ale celor care vor să rămână în robia ereziei, târând însă cu ei și pe credincioșii bine intenționați care vor să afle adevărul, care s-a revelat în Duhul Sfânt, prin intermediul Sfinților Părinți.

Nădăjduim că acest scurt studiu va ajuta foarte mult pe cei care au îndoieli dacă ar trebui ortodoxul să întrerupă orice comuniune bisericească cu episcopii eretici ecumeniști care acceptă pseudo-sinodul din Creta și, prin urmare, acceptă ecumenismul și oficial, și va arăta cum vor rămâne în Biserică, uniți permanent cu Hristos și cu sfinții și prin urmare vor fi în Corabia Mântuirii, care este Biserica Una, Sfântă, Sobornicească și Apostolică. De asemenea, acest studiu este dedicat și celor care, fiind bine intenționați, cu frică să nu cadă în înșelare, nu ies din erezie și încă sunt în comuniune cu ea (acest studiu oferindu-le argumentele ca să se lepede de erezie – n.trad.).

Interpretare patristică a Canonului al XV-lea al Sinodului I-II Constantinopol (861-862 d.Hr.)

„Cei ce sunt ai Bisericii lui Hristos, sunt ai adevărului. Iar cei ce nu sunt ai adevărului, nici ai Bisericii lui Hristos nu sunt.”¹ (Sfântul Grigorie Palama)

„Căci nu prin anumite persoane se definește creștinismul, ci prin adevărul și acrvia credinței, pe care să le imităm.”² (Sfântul Grigorie Palama)

„Iar femeia (Biserica) a fugit în pustie, acolo unde are ea loc pregătit de Dumnezeu, pentru ca acolo s-o hrănească timp de o mie două sute și șaiszeci de zile.” (Apocalipsă 12, 6)

„Sunt vrăjmași ai lui Dumnezeu și cei care se află în comuniune cu ereticii.”³ (Sfântul Ioan Gură de Aur)

„Pe orice cleric a cărui credință, cuvinte și fapte nu sunt în acord cu învățăturile Sfinților Părinți să nu nu îl primim în casa noastră, ci să ne îndepărtăm de el și să îl urăm ca pe un demon, chiar dacă va învia și morți și va face nenumărate minuni.”⁴ (Sfântul Simeon Noul Teolog)

„Ereticii au eșuat cu totul în cele ce privesc credința și nu au reușit nimic prin gândurile lor, însă s-au alipit de comuniunea cu erezia.”⁵ (Sfântul Teodor Studitul)

„Pentru cei care pomenirea și comuniunea pricinuieste cădere, pentru aceștia întreruperea și depărtarea (de ereze) devine o problemă de mântuire.” (Iosif Vriennios)

„Suntem în comuniune cu cei pe care îi pomenim și îi pomenim pe cei cu care suntem în comuniune.” (Sfântul Dositei al Ierusalimului)

„Lipsa de comuniune exterioară (cu ereticii) ne ferește de înstrăinarea interioară (de Dumnezeu, de adevăr).”⁶ (Sfântul Nectarie, mitropolitul Pentapolisului)

„Ne îndepărtăm de cei al căror cuget este neortodox și este normal și datorită noastră să ne ferim și de comuniunea noastră cu ei.”⁷ (Sfântul Athanasie cel Mare)

„Foarte des măsura adevărului este mărturia minorității. Este imposibil ca biserica catolică să fie **turma cea mică**. Probabil există mai mulți eterodocși decât ortodocși. Este posibil ca ereticii să se răspândească pretutindeni și să ajungă Biserica să fie la marginea istoriei sau să se retragă în pustie. Acest lucru s-a mai întâmplat în mod repetat în istorie și este posibil să se întâmple iarăși...”⁸ (Pr. Prof. Gheorghe Florovsky)

¹ Sfântul Grigorie Palama, *Opere*, volumul al II-lea, p. 627.

² *Ibidem*.

³ Sfântul Ioan Gură de Aur, în P.G. volumul 99, coloana 1048.

⁴ Sfântul Simeon Noul teolog, *Cuvântul al șaselea*.

⁵ Sfântul Teodor Studitul, în P.G. volumul 99, coloana 1116A.

⁶ Sfântul Nectarie al Eghinei, *Despre legătura cu ereticii*, Editura Panagopoulos.

⁷ Sfântul Athanasie cel Mare, în P.G. volumul 26, coloana 1188BC.

⁸ Preot Gheorghe Florovsky, *Sfânta Scriptură. Biserica. Tradiția*, Thesalonic, 1977, pp. 71, 75.

„Tare mă îndoiesc că ne vom învrednici a ne bucura vreodată de o Biserică liberă și vie.”⁹ (**Ieromonahul Theodorit Aghioritul**)

Potrivit învățăturii Sfinților Părinți, erezia este asemănată cu o boală epidemică mortală, care infectează trupul Bisericii și prin această boală se ajunge la moarte duhovnicească. Sfintele Scripturi, Sinoadele și în general Tradiția continuă și învățătura Bisericii, precum și toți Sfinții Părinți, ne îndeamnă să ne îndepărtăm cât mai mult de eretici și de cei cu cuget eterodox.

Sfântul Teodor Studitul, unul dintre cei mai mari stâlpi ai monahismului și întemeietor al vestitei Mănăstiri Studion din Constantinopol, ne spune: „**Avem poruncă de la acest Apostol că dacă cineva va dogmatiza sau ne va îndemna să facem altceva decât ceea ce am primit, adică ceea ce au stabilit Canoanele Sinoadelor Ecumenice și locale desfășurate din când în când, să nu îl acceptăm pe acesta și nici să nu îl așezăm în clerul sfințit.**”¹⁰

Potrivit Sfântului Vasile cel Mare, „**căderea din credință este a nu respecta cele scrise sau a introduce ceva nou față de cele scrise.**”¹¹ Sfântul Marcu Eugenicul ne spune: „**toți învățătorii Bisericii, toate Sinoadele, toate Sfintele Scripturi ne îndeamnă să ne ferim de cei cu cuget eretic și să ne ținem la distanță de comuniunea cu ei.**”¹²

Însă primul care ne dă poruncă să ne îndepărtăm de asemenea falși păstori este Întemeietorul Bisericii, Domnul nostru Iisus Hristos: „**dar pe un străin oile nu îl urmează, că fug de el, fiindcă ele nu cunosc glasul străinilor.**” (**Ioan 10, 5**). Căci următorii și ucenicii lui Hristos nu recunosc învățătura falșilor păstori și a falșilor învățători ca fiind adevărată și patristică, ci o consideră o înșelare și o învățătură a satanei.

Sfântul Apostol Pavel, gura lui Hristos, ne avertizează în chip profetic: „**Dar Duhul grăiește lămurit că în vremurile cele de apoi unii se vor îndepărta de la credință, luând aminte la duhurile cele înșelătoare și la învățăturile demonilor.**” (**I Timotei 4, 1**)

„**Și pe aceasta s-o știți, că în vremurile din urmă vor veni timpuri grele, că oamenii vor fi iubitori de sine, iubitori de arginți, lăudăroși, trufași, blasfemiatori... având înfățișarea credinței celei bune, dar tăgăduindu-i puterea ei. Îndepărtează-te și de aceștia.**” (**II Timotei 3, 1-2, 5**)

Este un lucru știut că panerezia ecumenismului este propovăduită de 115 ani, începutul ei fiind în vremea patriarhului Ioachim al III-lea al Constantinopolului, cunoscut și pentru faptul că a fost mason. S-au scris deja multe despre ce este ecumenismul și despre ereziile pe care le propovăduiesc *cu capul descoperit* Bartolomeu Arhontonis și cei împreună cu el (vezi, de ex., cazul lui Ioannis Zizioulas) despre: primat, persoană, Biserică, Sfânta Treime, despre mântuirea omului; s-a scris mult și despre documentele antihristice, trădătoare și cu totul străine de credința noastră apostolică, pe care le-au semnat Bisericile Ortodoxe locale la întâlnirile așa-numitului *Consiliu Mondial al Bisericilor*, dar mai degrabă *al ereziilor*. Acestea sunt deja lucruri cunoscute.

Problema care ne preocupă pe noi toți și mai ales după pseudo-sinodul eretic de la Kolimbari (Creta) este cum trebuie sau mai degrabă cum trebuia să reacționeze poporul credincios al lui Dumnezeu și mai ales clerul la otrava ereziei pe care de multă vreme au introdus-o falșii păstori în trupul Bisericii și, prin urmare, cum să se ferească de moartea duhovnicească care intră prin intermediul ereziei, după cum ne avertizează Sfinții Părinți.

Modul de înfruntare a ereziei de-a lungul întregii noastre istorii bisericești, potrivit consesum patrum (*consensul Sfinților Părinți*) este unul singur: să păstrăm dogma așa cum am primit-o, neschimbată și neîntinată, întrerupând comuniunea cu ereticii, mădularele stricate ale Bisericii, care în esență se retează pe ei înșiși de la viața cea adevărată și să așteptăm un Sinod Ortodox, care va condamna erezia și mai ales pe cei care o conduc și pe cei care îi urmează.

Există multe canoane care interzic comuniunea (împreună-rugăciunea) cu ereticii, dintre care câteva sunt următoarele: canoanele 10, 11, 45, 65 și 71 ale Sfinților Apostoli, canoanele 6, 9, 32, 33, 34 și 37 ale Sinodului de la Laodiceea (343), canonul 9 al Sfântului Timotei al Alexandriei, canonul 2 al Sinodului de la Antiohia, canonul 1 al Sinodului IV Ecumenic, canonul 2 al Sinodului VI Ecumenic și canonul 1 al Sinodului VII Ecumenic.

Prin canonul 15 al Sinodului I-II din vremea Sfântului Fotie cel Mare, despre care este de notat faptul că a fost formulat prima dată de Sfântul Sofronie al Ierusalimului, cu două secole în urmă, se codifică (transformă în lege a Bisericii) tradiția continuă a Bisericii față de episcopii eretici, înainte ca aceștia să fie condamnați în mod sinodal. Acest canon stabilește să întrerupem comuniunea bisericească (*pomenirea*) cu cei care atentează la adresa Credinței, a Sfințelor Canoane și a Tradiției Bisericii.

⁹ Ieromonahul Theodorit Aghioritul, *Antidotul*, p. 95.

¹⁰ Sfântul Teodor Studitul, în P.G. volumul 99, coloana 988A.

¹¹ Sfântul Vasile cel Mare, în PG. volumul 30, coloana 680 A.

¹² Conform P.G. volumul 160, coloana 105C.

Însă astăzi unii necunoscători ai vieții duhovnicești, deținători ai educației lumești și nu a celei în Hristos, prin propriile lor păreri de tip sofistic pe care le consideră înțelepte împreună cu adepții lor, denaturează canonul și propovăduiesc lucruri de neconceput pentru ortodocși.

Firește că acestea le propagă și anumiți oameni numiți *teologi*, ba chiar tradiționaliști, însă le reamintim cuvântul Sfântului Grigorie cel Mare: „*teolog este cel ce se roagă cu adevărat și cel care se roagă cu adevărat, acela este teolog*” și că Teologia nu se studiază la o facultate de tip papistaș, cu studii de master în universități protestante și cu teze de doctorat având teme necunoscute în tradiția Bisericii, ci prin asceză, post, priveghere, rugăciune, prin lacrimi și studiu și mai ales prin supunere și ascultare față de părinți duhovnicești cu cuget ortodox.

Așadar unii susțin în prezent că:

- a) acest Canon 15 nu este obligatoriu, ci opțional, pentru că nu există menționarea vreunei epitimii în canon;
- b) cei care întrerup comuniunea cu episcopii ecumeniști provoacă sau crează schismă în Biserică;
- c) trebuie să se facă protestul la vremea potrivită și cu probe;
- d) nu trebuie să ne rupem de Biserică, subînțelegând că episcopul *este Biserica* și despărțiți de el să ne pierdem mântuirea;
- e) trebuie să așteptăm un sinod ca să îi condamnă pe cei ce propovăduiesc erezii și numai apoi să întrerupem comuniunea noastră cu ei;
- f) trebuie să ducem lupta în interiorul Bisericii;
- g) orice facem trebuie să fie după sfatul sfinților și al părinților duhovnicești luminați de Dumnezeu;
- h) este de preferat să fim în înșelare în interiorul Bisericii decât să fim în adevăr în afara ei;
- i) numai când vor ajunge la potirul comun cu ereticii (aceasta ar fi *linia roșie*) vom întrerupe comuniunea cu ierarhii ecumeniști.
- j) putem să mergem la slujbele ereticilor ecumeniști pentru că aceștia nu au fost judecați și caterisiți de vreun sinod și prin urmare tainele pe care ei le săvârșesc sunt valide.

Toate aceste idei sofisticate vor fi surpate analizând Canonul 15, conform cu ceea ce au spus și cum l-au pus efectiv Sfinții Părinți în aplicare de-a lungul întregii istorii ai Bisericii.

Mai întâi de toate, Canonul 15 poate fi împărțit în două părți, care sunt însă legate în mod indisolubil între ele. Prima parte, ca o continuare a canoanelor 13 și 14, menționează că nu este îngăduit „*să nu pomenească numele lui, adică al episcopului, precum este hotărât și rânduit în dumnezeiasca slujbă tainică, ci mai înainte de înfățișarea înaintea sinodului și de osândirea definitivă a acestuia*” când motivul întreruperii pomenirii este „*pretextul săvârșirii anumitor fărădelegi*”, adică, așa cum analizează Sfântul Nicodim Aghioritul, al desfrâului, al sacrilegiului sau al altor **probleme, care nu sunt dogmatice**. Pentru că atunci într-adevăr aceștia (cei care au întrerupt pomenirea) fac schismă și „*rup unitatea Bisericii.*”

Canoanele 13 și 14 și începutul canonului 15 ale Sinodului I-II Constantinopol sunt o mărturie importantă a modului de abordare a păstoriloreretici, pentru că întreruperea pomenirii era atunci folosită și aplicată continuu de credincioși ca fiind singura cale de ferire de întinarea ereziei. **Se obișnuia ca de îndată ce cineva propovăduia o erezie să se treacă imediat și la întreruperea comuniunii.** Credincioșii au ajuns în punctul de a întrerupe comuniunea și numai dacă exista bănuiala că episcopul avea cuget și păreri eretice! O asemenea acrivie aveau atunci Sfinții Părinți și poporul. Din acest motiv și pentru că, așa cum am spus astăzi, pentru o *săritură de purice* (adică nimica toată, foarte puțin – n.trad) credincioșii întrerupeau comuniunea cu episcopii lor, s-a interzis cu asprime pliomei ortodoxe, prin intermediul acestor canoane, întreruperea comuniunii pentru motive ne-dogmatice și din acest motiv, în partea a doua a canonului 15 se menționează că episcopul trebuie în mod public și pe față (*cu capul descoperit*) să propovăduiască o erezie în Biserică, adică să o facă în mod oficial, pentru ca să se activeze, să se apeleze la întreruperea comuniunii.

Așadar, înțelegem din istorie că modul indicat de înfruntare și de vindecare a ereziei a fost întreruperea comuniunii cu cei care propovăduiau erezia.

A doua parte a Canonului 15, pe care o vom analiza, menționează următoarele: „*cei ce se despart pe sine de comuniunea cea cu întâiul stătător al lor pentru oarecare eres osândit de sfințele sinoade sau de Părinți, firește, adică, de comuniunea cu acela care propovăduiește eresul în public și cu capul descoperit îl învață în Biserică, unii ca aceștia nu numai că nu se vor supune certării canonicești, desfăcându-se pe sineși de comuniunea cu cel care se numește episcop chiar înainte de cercetarea sinodală, ci se vor învrednici și de cinstea cuvenită celor ortodocși. Căci ei nu au osândit pe episcopi, ci pe pseudo-episcopi și pe pseudo-învățători, și nu au rupt prin schismă unitatea Bisericii, ci s-au silit să izbăvească Biserica de schisme și de dezbinări.*”

Erezia pentru care **în mod obligatoriu** prezentul Canon impune îngrădirea față de episcopul care o propovăduiește, îngrădire sau întrerupere a pomenirii care se face înainte de judecata sinodală a respectivului episcop,

deci erezia respectivă trebuie să fie „*osândită*”, adică una cunoscută, care a fost condamnată de un anumit Sinod sau de anumiți Sfinți ai Bisericii. Aceasta înseamnă că autoritatea sinoadelor recunoscute de toți și a Sfinților Părinți este superioară autorității oricărui episcop, mitropolit, patriarh sau chiar și a unui întreg sinod local și că Tradiția este păstrată și continuă prin împreună-mergerea și identificarea cu învățătura sfinților și că nimeni nu are dreptul să anuleze sau să denatureze ceea ce Sfinții Părinți au hotărât.

În nici un caz însă nu înseamnă că pentru o erezie „*neosândită*” suntem datori cu ascultarea față de episcopii și de purtătorii ereziei, înainte de judecata sinodală a ereziei respective și a ereziarhilor. Definiția ereziei *osândite* sau *condamnate* se dă fiecărei învățături care se împotrivesc Sfintei Scripturi sau anulează vreuna dintre poruncile ei sau învățătura ei este contrară învățăturilor predate de Sfinții Apostoli, de sinoade, de dogme și de Sfinții Părinți, deci trebuie să ne îngrădim imediat față de propovăduitorii acestor erezii.

De exemplu, dacă un episcop învață în mod public despre Biserică faptul că toate religiile sunt căi de mântuire, așa cum face Bartolomeu Arhondonis, anulând cuvintele Domnului nostru Iisus Hristos: „*Eu sunt Calea, Adevărul și Viața*” (Ioan 14, 6) sau dacă învață că *nelegiuitul Coran*, cum îl numea Sfântul Ioan Damaschin, este sfânt și egal ca valoare cu Evanghelia, de un om ca acesta ortodocșii trebuie imediat să se îngrădească. Conform Sfântului Teodor Studitul, încălcarea publică și sinodală a unei porunci evanghelice înseamnă încălcarea publică și sinodală a întregii Legi a Evangheliei, lucru care este învățat cu claritate și de Sfânta Scriptură însăși (Iacob 2, 10: „*Fiindcă cel ce va păzi toată legea, dar o va călca într-un singur loc, față de toate s-a făcut vinovat*”; Luca 16, 17: „*Dar mai lesne este să treacă cerul și pământul decât din lege să cadă o cirtă*”).

Însă ce vom spune înaintea unei condamnări sinodale? Dar în lipsa acesteia? Când hotărârea sinodală este de dezvinovățire a autorului ereziei și sinodalii care l-au dezincriminat pe cel vinovat denaturează adevărul credinței noastre neprihănite, atunci este datoria noastră să nu acceptăm și să nu ascultăm de asemenea hotărâri și să ne împotrivim cu putere față de ele. Din acest motiv, ortodocșii care au fost de-a lungul veacurilor nu au ascultat de sinoadele eretice care au consolidat erezia și i-au declarat nevinovați pe eretici.

De dragul cuvântului adevărului menționăm câteva dintre sinoade eretice: sinodul de la Efes din anul 449, la care au participat și doi patriarhi: Dioscor al Alexandriei și Juvenalie al Ierusalimului, care a fost convocat de către împărat ca să fie un sinod ecumenic. Însă Sinodul IV Ecumenic (Calcedon, 451) a dat anathemei acest sinod din 449; faimosul sinod de la Ferrara-Florența, sinoadele din Tir, din Ariminia, din Seleucia și cele convocate în timpul iconomahiei au fost tot eretice.

Dacă ar fi avut un asemenea cuget eretic, ortodocșii ar fi trebuit să accepte și Enciclica împăratului Vasilisc, pe care au semnat-o 500 de episcopi, printre care și patriarhii: Timotei Elouros al Alexandriei, Petru Mongos al Antiohiei, Juvenalie al Ierusalimului, precum și *Ekthesis*-ul (*expunerea credinței*) din anul 638, al împăratului Heraclie, care introducea erezia monotelismului, pe care au semnat-o o mulțime de episcopi, printre care și patriarhii: Serghie al Constantinopolului, Chir al Alexandriei, Macedonie al Antiohiei, Serghie al Ierusalimului și papa Onoriu al Romei. Și împotriva tuturor acestora s-au împotrivit doi monahi: Sfântul Maxim Mărturisitorul și Sfântul Sofronie, care apoi a ajuns patriarh al Ierusalimului.

Așadar, astfel stând lucrurile și plecând de la premisa că acest Canon, în partea a doua a lui, e clar dogmatic, nu ar trebui să se cuibărescă deloc în noi gândul că este posibil ca acest Sfânt Canon în discuție să nu fie obligatoriu pentru toți ortodocșii. Și aceasta pentru că acest Canon apără credința prin întreruperea pomenirii și cred că **nimeni nu are vreo obiecție cum că apărarea credinței este obligatorie și nu opțională pentru toți ortodocșii.**

Unii susțin faptul că, deoarece acest Sfânt Canon nu vorbește despre un eretic osândit, ci despre o „*erezie osândită*”, nu trebuie să întrerupem comuniunea cu episcopul care nu a fost condamnat oficial de către sinod. Însă episcopul care începe să propovăduiască o erezie condamnată, chiar dacă el nu a fost caracterizat ca eretic, este de fapt purtător al ei, chiar dacă el însuși nu a fost condamnat de vreun sinod. Acesta este și sensul îngrădirii, ca îndepărtare de ceva vătămător și străin față de credința sănătoasă a Bisericii și nu ca o dovadă finală de protest, cum susțin unii în mod neteologic, ci ca o grăbire a întrunirii unui Sinod Ortodox, pentru condamnarea ereticului.

Prezentul canon pe acești episcopi eretici îi numește „*pseudo-episcopi (minciuno-episcopi) și pseudo-învățători.*” În zilele noastre, din cauza denaturării sensurilor, este considerat eretic nu purtătorul ereziei, ci numai cel condamnat de organul bisericesc competent. Însă acest lucru este evident greșit și din prisma analizei Canonului, pentru că atunci:

- a) nu mai era nici o nevoie să scrie în canon expresia **înaintea cercetării sinodale**, adică referitor la episcopul care propovăduiește o erezie, însă încă nu a fost condamnat de sinod;
- b) nici un ortodox nu se împărtășea cu vreun eretic condamnat;
- c) nu este vrednic să i se acorde nici o cinste deosebită celui care se ferește de eretic, devreme ce aceasta este îndatorirea lui elementară. Din acest motiv, acest Sfânt Canon vorbește despre „*cel ce se numește episcop*”, adică

cel care poartă numele de episcop, hirotonia lui este validă, dar în realitate el este așa cum clar îl numește canonul în continuare: „*fals-episcop și fals-învățător.*”

Ca urmare, condamnarea unui eretic al unei erezii osândite de către un organ ecleziastic competent nu are sensul îndepărtării de acesta, ci cel al eliberării Bisericii de boala mortală a ereziei și apărarea ortodocșilor de această boală.

A doua premisă a îngrădirii față de episcop este ca acesta să propovăduiască erezia „*în public și cu capul descoperit în Biserică.*” Aceasta înseamnă că această învățătură este credința episcopului și nu este ceva care a fost menționat doar în mod improvizat sau printr-o scăpare sau a fost doar o formă greșită de exprimare. Așadar, credincioșii se îngrădesc de un eretic declarat, care încearcă să răspândească erezia folosindu-se de funcția lui și să o pună ca linie a Bisericii. Iar ca pseudo-episcop și pseudo-învățător el lucrează în via Domnului pentru a strica și a rupe prin erezie mlădițele din viță și pentru a risipi oile de lângă arhipăstorul Hristos.

Expresia „*propovăduiește eresul în public și cu capul descoperit îl învață în Biserică*” nu are desigur numai sensul unei erezii propovăduită prin cuvinte, ci și cea răspândită prin fapte. Adică, de exemplu, dacă patriarhul slujește și se roagă împreună cu papa și acesta lucru se face cunoscut prin televiziune chiar și celui din urmă ortodox, aceasta se încadrează la erezia propovăduită în public și cu capul descoperit în Biserică, pentru că vederea este mai de încredere decât auzirea, iar faptele mai demne de crezare decât cuvintele. De asemenea, acest lucru este valabil și dacă episcopul propovăduiește vreo erezie care este trecută într-o carte scrisă de el (vezi cazul lui Ioannis Zizioulas)

Scopul îngrădirii credincioșilor **de episcopul eretic este ca ei să rămână încorporați în Biserică în credința cea adevărată și nu așa cum spun unii că în felul acesta ei se rup de aceasta. Pentru că, potrivit Sfinților Părinți nu există alt mod de îndepărtare de episcopul eretic și de erezie decât această îngrădire.** Prin întreruperea pomenirii încetează în același timp și orice comuniune bisericească și comunicare cu episcop, devreme ce despre acesta se spune că „*poartă numele de episcop*”, adică este episcop după nume, nu în esență și nu mai este recunoscut ca episcop de către Biserică.

Expresia „*unii ca aceștia (cei îngrădiți) nu numai că nu se vor supune certării canonicești*” se referă la epitimiile pe care le-au rânduit Sfintele Canoane pentru cei care fac o adunare neortodoxă, o facțiune sau grupare sau fac schismă. Când în continuare canonul spune că „*se vor învrednici și de cinstea cuvenită celor ortodocși*” se referă la faptul că cei îngrădiți sunt vrednici de cinste și de laudă datorită faptului că au ajutat Biserica să nu se abată de la credință și de fapt au evitat schismele și divizările.

În punctul acesta Sfântul Nicodim Aghioritul interpretează astfel: „*dar sunt vrednici și de cinstea cea cuvenită, ca (niște) ortodocși.*” Cuvintele „*ca ortodocși*” înseamnă că față de erezia existentă și propovăduită pe față cei îngrădiți au păstrat o atitudine ortodoxă, îndepărtându-se de episcopul eretic. Desigur aici se referă la faptul că ceilalți, care nu s-au îngrădit, care nu au păstrat o atitudine ortodoxă, nu au ajutat Biserica să rămână în dreapta credință, ci **prin lașitatea lor au făcut loc ereziei să se consolideze**, devreme ce ei au mers împreună cu ea.

Așadar, devreme ce unii sunt vrednici de cinste și de laudă, se subînțelege că dimpotrivă, cei care au cedat și au făcut compromisul cu erezia sunt vrednici de condamnare și de pedeapsă. Acest lucru îl vedem și în răspunsul la întrebarea pe care episcopul Rufinian a pus Sfântului Athanasie cel Mare referitor la ce trebuie să se facă cu preoții care au fost în comuniune cu ereticii.

Cinstea pe care Biserica însăși o atribuie celor îngrădiți, înaintea cercetării sau judecării sinodale, față de episcopii care propovăduiesc erezia cu capul descoperit (adică pe față, oficial) este clasificarea lor împreună cu sfinții și cu mărturisitorii credinței, devreme ce după îngrădire și prin nerecunoașterea prin aceasta a episcopului eretic urmează de obicei prigoana și martiriul, contribuind la aceasta și puterea lumească. Ca exemplu istoric patristic ne vom referi la perioada de dinaintea Sinodului al VII-lea Ecumenic.

Dositei al Ierusalimului ne descrie pe scurt un eveniment cutremurător în legătură cu primul patriarh iconomah, pe nume Anastasie (730-754). El spune literalmente următoarele: „*Konon (împăratul Leon al III-lea Isaurul - 717-741), înaintemergătorul antihristului, așa cum l-a numit însuși acest Patriarh Gherman, l-a scos pe acesta din scaunul lui, în al 13-lea al păstoririi lui și l-a pus în locul lui pe singhelul Anastasie, noul trădător Iuda, care era de acord cu Konon și îl sfătuia în calitate de duhovnic al lui.*”

Însă cuviincioasele și cinstitele femei din Constantinopol, conduse de Sfânta Theodosia, sărbătorită în data de 29 mai, au năvălit în biserică și pe urâciunea pustiirii lovindu-l cu pietre și cu bâte și ocărându-l și năimit numindu-l și lup și Iuda cel trădător, l-au alungat.

Apoi el s-a dus la împărat și s-a plâns și l-a îndemnat pe acesta să îl judece pe patriarhul Gherman. Însă și la Poarta de Aramă, unde era icoana aceea dumnezeiască și sfântă a lui Hristos ca Arhiereu, pe care a pus-o acolo Sfântul Constantin cel Mare, punând slujitorul împărătesc o scară pentru ca să ia icoana de acolo, locu-

itoarele Constantinopolului văzând că vrea să ia icoana, în frunte cu Sfânta Teodosia l-au dat jos de pe scară și acela a primit însăși moartea ca răsplată. Și a stat acolo icoana aceea dumnezeiască, până la această împotrivire a lui Kodinon, vreme de 415 ani.”¹³

Patriarhul Anastasie, care era purtătorul unei erezii necondamnate, înainte de a fi judecat el însuși de organul bisericesc competent este izgonit cu pietre și cu bâte din biserică de femei sfinte, care în final au fost ucise, cu ajutorul stăpânirii lumești (politice). Desigur, este clar că dacă astăzi ar îndrăzni cineva să acționeze în modul acesta față de o erezie condamnată ar fi considerat de ecumeniști ca fiind lipsit de discernământ, răzvrătit, fanatic, în afara Bisericii și stăpânit de duhul luciferic și demonic.

Din contră, cei ce au așteptat un sinod (cum a fost, de exemplu, cel de la Ieria) care să hotărască în legătură cu această temă, i-au pomenit pe antihriștii eretici, cum a făcut în epoca lui și părintele Epifanie Teodoropoulos și cum fac astăzi adepții teoriei lui antipatristice, și vor fi considerați oameni raționali, ascultători, cu discernământ și aflați în interiorul *bisericii episcopocentrice*.

În perioada iconomahiei îi avem pe Sfinții și Mărturisitorii următori: Sfântul Teofil, care a fost mucenic de bunăvoie și mărturisitor și îl sărbătorim în data de 2 octombrie; Sfinții Teofil și Longhin Stâlpnicul, a căror pomenire este pe 10 octombrie; Sfântul Ipatie episcopul și Andrei preotul, care sunt sărbătoriți în data de 20 septembrie; Sfântul Gheorghe din insula Limnos, care este sărbătorit în 24 august; un alt sfânt Gheorghe, dar din Pisidia, care este prăznuit în data de 19 aprilie; Sfinții Mărturisitori Vasile și Procopie, care sunt sărbătoriți în 27 și 28 februarie; Sfântul Andrei Mărturisitorul, sărbătorit în data de 17 octombrie și mulți alții.

În viața Sfântului Ștefan cel Nou se menționează, pe lângă luptele lui martirice, că atunci când s-a terminat Sinodul de la Ieria (754), împăratul Constantin Copronimul a trimis hotărârile acestui sinod prin patriciul Kallistos ca să le semneze și Cuviosul Ștefan, pentru că era vestit și cinstit de toți. Acesta a refuzat să semneze, a numit sinodul **eretic**, nu a acceptat nici alimentele pe care i le-a trimis împăratul, spunând că nu este posibil să se îndulcească gâtul cu spurcăciunile ereticilor.¹⁴

Aici, precum vedem, avem faptul că un sinod de 348 de episcopi, care au validat erezia, este respins de un singur ascet sfânt. Adică acest Cuvios Ștefan nu s-a îngrădit doar de un episcop sau patriarh, ci de un întreg sinod cu mulți membri și chiar pentru o erezie necondamnată până atunci.

Vom menționa **numai** două exemple din perioada de după sinod, ca să demonstrăm obligativitatea aplicării Canonului în discuție.

Primul exemplu este legat de schisma cu latinii din anul 1054. Papa Leon al IX-lea al Romei, mai ales datorită introducerii lui Filioque în Simbolul de credință, a fost considerat eretic. Această erezie era condamnată deja de Sinodul din anul 879 din vremea Sfântului Fotie cel Mare. Însă nu era condamnat și purtătorul ereziei respective, adică respectivul papă Leon al IX-lea. Așadar, patriarhul ortodox, împreună cu Sinodul de la Constantinopol, a întrerupt comuniunea cu acesta înaintea condamnării lui sinodale.

Acest lucru îl menționăm ca pe un exemplu grăitor și binecunoscut, pentru că la el se referă și Valsamon în interpretarea Canonului 15 în discuție: „*Reține lucrul acesta, care poate că este de folos împotriva celor care ne spun că nu este bine să ne îngrădim de tronul vechii Rome înainte ca aceștia să fie condamnați pentru aceasta ca niște rău-cugetători (eretici)*.”¹⁵ Adică aceste argumente care astăzi, din cauza ecumenismului, au devenit lege, adică faptul că îngrădirea față de episcopul eretic este permisă numai după condamnarea lui de către sinod, le spuneau și unii pe atunci și, răspunzând Valsamon în felul acesta la interpretarea acestui canon, dă acest exemplu.

Al doilea exemplu este cel al Cuvioșilor Părinți aghioriți care au fost martirizați în vremea patriarhului Vekkos. Patriarhul Ioan al XI-lea Vekkos era latino-cugetător, adică purtător și propovăduitor al unei erezii condamnate, însă el nu fusese condamnat încă de un sinod. Așadar, Cuvioșii Părinți și Mucenici aghioriți s-au îngrădit de el înaintea condamnării lui sinodale și aceasta a fost și cauza martirizării lor.

Ultima parte a Sfântului Canon despre care vorbim constituie pecetluirea și justificarea întregii atitudini și a opoziției mărturisitoare a ortodocșilor. Este vorba de tema „*pseudo-episcopilor și a pseudo-învățătorilor*”, precum și despre cine creează schismă. De la început menționarea „*nu au osândit pe episcopi, ci pe pseudo-episcopi și pe pseudo-învățători*” ne conduce la gândul că suntem datori, ca ortodocși, să distingem sau să facem diferența între episcopi și pseudo-episcopi, pentru a nu fi înșelați și noi trebuie să săvârșim aceasta înainte să o facă autoritatea competentă bisericească.

¹³ Dositei al Ierusalimului, *Doăsprezece cărți*, volumul al VI-lea, cap. 19, paragraful 8, Editura Rigopoulos, 1982, p. 440.

¹⁴ *Sinaxarul cel Mare*, volumul al XI-lea, p. 699.

¹⁵ Ralli-Potlis, *Colecția Sfințelor Canoane*, volumul al II-lea, p. 695.

De asemenea, această frază înseamnă că de episcopul adevărat, care este chipul lui Hristos și cel în care Se sălașluiește El, este imposibil ca vreun ortodox sănătos la minte să se îngrădească, **chiar și dacă acesta ar fi condamnat de vreun sinod**, așa cum s-a întâmplat în cazul Sfântului Athanasie cel Mare, al Sfântului Ioan Gură de Aur și al altor Sfinți. Dimpotrivă, cu un pseudo-episcop și cu un pseudo-învățător, care doar se numește *episcop* (dar nu mai este cu adevărat – n.trad.) niciodată vreun ortodox nu va fi împreună și nu va merge pe același drum, ci se va îndepărta de acesta din punct de vedere bisericesc. Pseudo-episcopul este tot ce poate fi mai rău în Biserică, este **unealta diavolului** prin care îi va manipula pe credincioși, adică *îi va juca pe degete*, cum se spune.

Așadar, acest Canon îi face responsabili pe toți ortodocșii în problema distingerii între episcopii adevărați și pseudo-episcopii. Desigur, acest lucru îl cere și întreaga Tradiție ortodoxă, pe care în acest fel o pecetluiește și o sintetizează Canonul în discuție. Însă lucrul cel mai important și în același timp necesar este că nu-i de ajuns diagnosticarea de *pseudo-episcop*, ci este nevoie și de îndepărtarea de el.

În această situație a problemelor de credință fiecare credincios constituie un păzitor și un apărător al credinței în fața episcopului care se comportă fără rânduială și „*se ferește*” de acesta potrivit expresiei Marelui Apostol al neamurilor: „*Fraților, în numele Domnului nostru Iisus Hristos vă poruncim să vă feriți de orice frate care umblă fără rânduială și nu după predania pe care ați primit-o de la noi.*” (II Tesaloniceni 3, 6)

Este ușor de înțeles de fiecare dintre noi că a fi luat prezentul Canon ca fiind opțional slujește foarte mult episcopilor eretici, precum și ortodocșilor căldicei și indiferenți și lipsiți de curaj, pentru că pe de o parte primii (adică pseudo-episcopii) își păstrează unitatea lor mult dorită, care are ca centru și ax pe ei înșiși, iar ceilalți își eliberează conștiința de muștrări și de răspunderile lor în luptele și în mărturisirea pe care ar trebui să o facă.

Întrebarea dacă cei care aplică acest Canon creează schismă în Biserică este strâns legată de împlinirea lui obligatorie și cu totul necesară. **NUMAI** prin aplicarea prezentului Canon sunt evitate schismele în interiorul Bisericii. Canonul menționează clar: „*și nu au rupt prin schismă unitatea Bisericii, ci s-au silit să izbăvească Biserica de schisme și dezbinări*”, pentru că „*nu au osândit pe episcopi, ci pe pseudo-episcopi și pe pseudo-învățători.*”

Schismă provoacă cei care învață dogme străine și erezii în Biserică, nu cei care păzesc credința întreagă. Din acest motiv Canonul acordă cinste celor care se îngrădesc de episcopul eretic, pentru că ei prin mărturisirea lor păstrează dogma neschimbată și apără turma credincioșilor de eretici.

Acest lucru l-au făcut toți Sfinții Părinți și datorită luptelor lor s-a păstrat dogma noastră intactă și curată de erezii. Sfântul Grigorie Palama ar fi putut să aibă comuniune cu ereticul Kalekas, care, lucru demn de notat, nu i se adresa în calitate de arhiepiscop pe care o avea, ci numai cu numele de familie?

Sfântul Maxim Mărturisitorul nu se împărtășea cu nimeni din nici o patriarhie și la întrebarea care i s-a pus referitor la împărtășirea lui cu ei, a răspuns: „*de asemenea îmi porunciți, cu toate că eu am acestea scrise în cartea inimii mele, să vin și să mă împărtășesc cu Biserica în care se propovăduiesc dogme de acest fel. Îmi porunciți, de asemenea, să fiu în comuniune cu cei care cred că se ridică împotriva diavolului cu ajutorul lui Dumnezeu, când de fapt în realitate se ridică împotriva lui Dumnezeu? Dumnezeu-Cuvântul, care S-a născut fără de păcat pentru noi ca om să nu îngăduie să fac aceasta! Eu nu voi fi niciodată în comuniune cu cei care acceptă aceste inovații.*”¹⁶

Prin urmare, cei care nu îi urmează pe pseudo-învățători și pe pseudo-episcopi apără Biserica de schisme, ca cei care dețin și păstrează adevărul veșnic și nealterat al lui Hristos. Dimpotrivă, cei care îi urmează pe ereticii pseudo-învățători și pseudo-episcopi, **creează schismă în Biserică**, pentru că:

1. Acceptă învățăturile nemaiauzite, adică ereziile, care sunt învățate de aceștia, devreme ce pomenirea numelui lui este mai înainte de orice comuniune în credință cu el. Acest lucru va fi dovedit mai jos.
2. Dacă aceste erezii nu sunt combătute ca înșelări și învățături noi se creează un precedent și ele se fixează ca învățătură oficială și canonică a Bisericii, care va fi transmisă generațiilor următoare, așa cum se întâmplă astăzi cu ecumenismul și cu sinodul din Creta.
3. Se slăbește criteriul ortodox al credincioșilor de a reacționa aceștia fără întârziere și eficient față de otrava ereziei, care este mortală dacă rămâne și numai puțin timp în noi, căci ea ne desparte de comuniunea noastră cu Domnul Iisus Hristos.
4. Nu numai că nu mărturisesc adevărul credinței noastre, neurmând tradiția Sfinților Părinți în legătură cu ceea ce ei au făcut, dar se pun și pe ei înșiși pe malul opus mărturisirii, care este trădarea credinței. Și lucrul acesta îl vedem în multe scrisori ale Sfântului Teodor Studitul, care îi certa ca pe niște apostatați pe cei care nu erau prigo-niți pentru credința lor din cauza comuniunii lor cu ereticii. Însă cei care continuă să fie în comuniune cu pseudo-

¹⁶ Sfântul Maxim Mărturisitorul, *Despre cele săvârșite...* în P.G. volumul 90, coloanele 144B-145C.

episcopii și pseudo-învățătorii este clar că sunt **părtași la erezia lor**, chiar și dacă ei cred diferit față de aceștia și din acest motiv, adică al ereziei pe care o urmează, **ei provoacă schismă în trupul Bisericii**.

În ceea ce privește aplicarea opțională sau obligatorie a Canonului 15, așa cum am spus mai înainte, se face cercetarea conform cu întreaga Tradiție bimilenară a Bisericii. În mod special și întru totul Canonul 33 al Sfinților Apostoli dovedește de unul singur și foarte clar obligativitatea și nu caracterul opțional al Sfântului Canon în discuție, căci zice următoarele: „nici unul dintre episcopii și presbiterii sau diaconii străini să nu se primească fără scrisori de încredințare (recomandare), și aducându-le pe acestea, să fie ispitiți (verificați), și dacă vor fi propovăduitori ai dreptei credințe să fie primiți, iar de nu dându-li-se lor cele de trebuință, să nu-i primiți pe ei în biserică (comunitate), fiindcă multe se fac prin vicleană răpire (amăgire).”

Cu siguranță, nici un om normal nu ar putea să susțină că acest canon al Sfinților Apostoli este opțional. El este însă cu mult mai aspru decât Canonul 15 al Sinodului I-II Constantinopol, pentru că în vreme ce Canonul 15 impune îngrădirea față de cel care propovăduiește o erezie „în public și cu capul descoperit”, Canonul 33 al Sfinților Apostoli impune îngrădirea față de episcopul sau clericul care nu numai că nu propovăduiește în public cu capul descoperit o erezie în Biserică, ci dimpotrivă are și scrisori de recomandare despre caracterului lui ortodox.

Așadar, acest Canon 33 impune și poruncește examinarea foarte atentă a credinței fiecărui cleric, înainte ca vreun ortodox să intre în legătură cu el. Cel mai cumplit însă și în același timp cel mai recomandat pentru ortodocșii actuali e că toți tâlcuitorii autorizați ai acestui Canon menționează că ortodocșii trebuie să se îngrădească de astfel de episcopi sau clerici (preoți și diaconi), chiar și dacă după cercetare se va constata **doar că credința lor este îndoielnică** (nu eretică – n.trad.)

La interpretarea Canonului 33 Apostolic, Zonaras menționează că „pe cei care sunt ortodocși în credință să îi primești și să fii în comuniune cu ei. Iar de cei îndoielnici referitor la modul în care ei cred dogmele cele drepte să te îndepărtezi de împreună-petrecere cu ei, așa cum îți poruncește acest canon.”¹⁷

Valsamon arată următoarele: „și să fii în comuniune cu cei care sunt ortodocși sau să te îndepărtezi de cei îndoielnici.”¹⁸ Aristinos menționează în interpretarea lui următoarele: „fără scrisori de recomandare nu trebuie să primești un preot străin: și dacă aduce și aceste scrisori de recomandare se cade și așa să îl cercetezi din nou. Și dacă va fi găsit fără îndoială credincios, să îl primești; iar dacă este îndoielnic, să anunți conducerea Bisericii despre aceasta și să te depărtezi de el.”¹⁹ Probabil este de prisos a spune că cercetarea în ceea ce privește credința și îngrădirea se fac înaintea judecării și condamnării sinodale a celui care doar este îndoielnic în ceea ce privește credința lui.

Unii sprijină caracterul opțional al Canonului 15 pe faptul că nu există o epitimie pentru cei care nu întrerup comuniunea cu ereticii necondamnați, ci numai laude pentru cei care o întrerup. Astfel, potrivit acestora, primii **fac bine**, așteptând condamnarea ereticilor, iar ceilalți **fac mai bine**, mărturisind credința ortodoxă.

Se vede că cei care susțin asemenea sofisme nu au citit *Pidalionul Sfântului Nicodim Aghioritul*, care în *Cuvântul înainte general despre Sfintele Canoane*, la pagina 38 (din varianta greacă – n.trad.) ne spune clar că: „ceea ce spun canoanele care au fost stabilite de împărați și de Sfinții Părinți și pe care ei se bazează trebuie primite la fel ca și Sfintele Scripturi.”²⁰ Cine este atât de lipsit de minte încât să susțină că „Sfintele Scripturi” nu trebuie respectate în mod obligatoriu de către creștini?

Iar la nota lui, în cadrul *Cuvântului înainte general despre Sfintele Canoane*, la întrebarea „ce este un canon?”²¹ Sfântul Nicodim ne spune următoarele: „unde canoanele nu scriu ceva în chip limpede, din cele asemenea scrise în alte canoane trebuie a se judeca și a se trage o concluzie și vezi interpretarea pe care o dau în parte Sfinții Părinți în operele lor sau cea provenită din judecata cuvântului drept.”

Așadar, dacă „din cele asemenea scrise în alte canoane trebuie a se judeca și a se trage o concluzie”, acolo unde epitimia nu este menționată clar, conform numai analizei Canonului 31 al Sfinților Apostoli este de ajuns pentru a se demonstra că acest Canon 15 este absolut obligatoriu. Dar și la nota a doua se vorbește despre canoane care nu „cuprind în mod vădit epitimia pentru cei care le-au încălcat; în aceste canoane în mod tacit se dă permisiunea arhierelui local să dea el fără părtinire celor în cauză ceea ce trebuie și se cuvinte, așa cum știe el, precum zice Valsamon în interpretarea dată de el. Vezi epitimiile Sfântului Ioan Postitorul împreună cu canoanele lui, epitimii care nu sunt menționate în alte canoane.”

¹⁷ Ralli-Potlis, *Colecția Sfintelor Canoane*, volumul al II-lea, p. 14.

¹⁸ *Ibidem*.

¹⁹ *Ibidem*.

²⁰ Pagina 41, comentariul lui Valsamon la capitolul al II-lea al lui Fotie, *Pidalion*, Editura Rigopoulos.

²¹ Pagina 39, în *Pidalion*.

Deci, aici se dovedește fără tăgadă că dacă acest Canon în discuție sau alte canoane nu cuprind epitimii nu va trebui să le considerăm opționale și să le aplicăm numai atunci când vrem. Însă aceste sofisme antipatristice, lipsite de dovezi și blasfemiatoare despre caracterul opțional al canoanelor, care ar putea să fie numite mai bine *un creștinism inofensiv* (fără legi, fără rânduială – n.trad.), nu sunt ceva inedit. Recunoaștem influența lor încă din vremea Sfântului Athanasie cel Mare și mai ales în întrebarea pe care i-a pus-o episcopul Rufinian despre ce trebuie să se facă cu preoții care au fost în comuniune cu ereticii.

Sfântul Athanasie i-a răspuns referitor la cei care au făcut aceasta că ei se pedepsesc prin caterisire, în timp ce în cazul celor care au fost în comuniune cu ereticii **cu gândul** că astfel și-ar apăra turma de impunerea unui păstor eretic în locul lui, după ce pe aceștia ereticii îi alungau datorită cugetelor lor și datorită faptului că nu erau în comuniune (nu se împărtășeau cu ei), pe aceștia după ce se făcea pace în Biserică referitor la erezie și era convocat un sinod, le îngăduiau să continue să slujească, nu însă pentru că au făcut ceea ce era corect, ci pentru că au avut un gând bun pentru turma lor.

Din acest motiv ei sunt judecați, adică sunt inculpați, pentru că nu au întrerupt comuniunea cu ereticii. În Sfântul Munte Athos a apărut în anul 1780 așa-numita dispută contra colivazilor, în care dușmanii Sfinților aghioriți colivazi, adică ai Sfântului Macarie al Corintului, ai Sfântului Athanasie din Parios, ai Sfântului Nicodim Aghioritul ș.a. au născocit și printr-un sinod patriarhal au impus ideea că „*cei care în zilele de sâmbătă fac acestea (colivele pentru adormiți), bine fac, păstrând tradiția veche; dar și cei care fac acestea duminica nu păcătuiesc.*”

Așadar, această denaturare sofistă este promovată și azi de unii care se numesc pe ei înșiși „*antiecumeniști.*” Aceștia nu numai că nu urmează calea de răstignire prin mărturisire, calea sfinților, ci o „*iconomie*” fără fundament, „*ca să nu fie dați afară din sinagogă*”, ca să nu fie considerați că „*ies în afara Bisericii*” de către sinagoga ecumeniștilor, uitând însă că în felul acesta ei trădează mărturisirea în Hristos, pe care sunt datori ca creștini să o facă.

Teoria despre caracterul opțional al Canonului 15 al Sinodului I-II Constantinopol a fost repetată în jurul anului 1930 de către monahul Gherasim Menaghias, când a primit poruncă din partea Sfintei Mănăstiri Marea Lavră să scrie împotriva zeloților „*neștiutori de carte*”, care trecuseră la întreruperea pomenirii patriarhului mason Vasile al II-lea, din pricina inovației schimbării calendarului, în anul 1924. Apoi arhimandritul Epifanie Theodoropulos a continuat să promoveze această teorie prin celebra sa carte: „*Cele două extreme*” (1968), iar după el și monahul Theoclit Dionisiatul (1978).

Nu este posibil ca un ortodox, mai ales un episcop, să fie în comuniune de credință cu ereticii, care sunt vrăjmașii lui Hristos și ai credinței adevărate. „*Ce legătură are lumina cu întunericul? Și ce învoire este între Hristos și Veliar? Sau ce are laolaltă un credincios cu un necredincios?* (II Corinteni 6, 14-15) Sfinții Părinți Aghioriți din vremea patriarhului Vekkos ne spun că aceasta este „*ceea ce se cuvine creștinilor ortodocși*”, adică **datoria de la sine înțeleasă a ortodocșilor de a întrerupe comuniunea bisericească cu pseudo-episcopii.**

Astăzi, din păcate, majoritatea nu întrerup pomenirea episcopilor eretici, chipurile pentru că acest Canon 15 nu este obligatoriu, ci opțional, pentru a-și liniști conștiința care îi mustră, pentru că refuză viața răstignită a mărturisirii, pe care ne-au predat-o și pe care au trăit-o Sfinții noștri, refuzând astfel întreaga învățătură sfântă și patristică a Bisericii, justificându-și această atitudine pe baza unei interpretări „*logice*” raționale sofiste a unor falși teologi, care vorbesc despre canoane facultative. Este posibil ca o poruncă a lui Hristos să fie opțională? De exemplu, porunca „*să nu furi*”, înseamnă: dacă vreau, pot să fur, dacă nu vreau, nu fur?! Este posibil ca legile unui stat să fie facultative?

În fine, pentru a dovedi că întreruperea comuniunii cu ereticii este obligatorie, ca singurul mod de combatere a kakodoxiei (ereziei), vom analiza, pe baza a ceea ce spun Sfinții Părinți athoniți din vremea lui Vekkos ce înseamnă pomenirea numelui arhierelui în cadrul Sfintelor Taine.

Sfinții Părinți athoniți au avut în vedere interpretarea lui Theodor Andidon: „*Întâi pomeniște, Doamne, pe arhiepiscopul nostru: prin aceasta preotul arată supunere față de superior și că este în comuniune cu arhierul pomenit ca cel ce este păstrătorul credinței și al tradiției și transmițător al Tainelor, și nu un inițiator nou, care a descoperit el însuși simbolurile oferite.*”²²

Pomenirea numelui arhierelui de către preot arată:

- a) supunerea, respectul lui față de arhierul care îi este superior în preoție;
- b) pomenind în sfântul altar numele arhierelui, în acest fel preotul liturghisitor arată că are aceeași credință cu arhierul lui, devine părtaș la credința arhierelui, „*căci este în comuniune cu credința lui.*” Credința ortodoxă adevărată este temelie pe care se fundamentează Biserica și legătura dintre preot și arhieru. În cazul în care arhi-

²² Theodor Andidon, *Cuvânt introductiv fundamental despre simbolurile și tainele care se petrec în Dumnezeiasca Liturghie*, în PG volumul 140, coloanle 460-461.

ereul eșuează în cele ale credinței și a încetat, prin ideile sale eretice, să învețe drept cuvântul adevărului, atunci încetează să existe temelia credinței comune pe care se zidește comuniunea bisericească dintre credincioși.

Așadar, preotul care pomenește numele arhiereului eretic devine părtaș la credința eretică a episcopului, indiferent dacă el (preotul) are „*cuget ortodox*” și declară că nu este de acord cu cugetele eretice ale episcopului. Acest lucru nu este valabil numai pentru preot, ci și pentru toți credincioșii, pentru că întreruperea pomenirii nu o face numai liturghisitorul, ci întregul trup al Bisericii, pentru că preotul nu poate să liturghisească singur, fără participarea poporului.

Sfinții Aghioriți interpretează cele de mai sus astfel: „*căci de sus este aceasta, ca Biserica Ortodoxă a lui Dumnezeu să arate prin menționarea numelui arhiereului în altar comuniunea ei totală cu el.*”

De sus înseamnă că este vorba de tradiția continuă a Bisericii, adică faptul că pomenirea sau menționarea numelui arhiereului arată **comuniunea deplină de credință** cu credința arhiereului. Așadar, unde sunt acum toți cei care vorbesc în mod batjocoritor și ironic despre „*vase comunicante*”?

Aici este cel mai sensibil punct, care din păcate încă nu a fost conștientizat nici chiar de unii dintre cei care luptă împotriva ecumenismului. Și numai prin pomenirea numelui unui episcop ecumenist noi dobândim o comuniune totală cu erezia lui, devenim părtași la erezia pe care el o crede și o învață, pentru că îl pomenim înaintea lui Dumnezeu și prin urmare îl considerăm ca unul care „*drept învață cuvântul adevărului*”, lucru care ne face să fim mincinoși și fățarnici.

Și iarăși, Părinți aghioriți din vremea lui Vekkos, exprimând cugetul continuu al Sfinților Părinți, ne spun: „*să îl consideri pe acesta ca patriarh ortodox, împreună cu ceilalți patriarhi ortodocși? La vremea săvârșirii Înfricoșătoarelor Taine noi jucăm teatru și ne prefacem că ceea ce nu este așa (că nu este ortodox), de fapt este? Și cum va îndura aceasta un suflet ortodox și nu se va depărta de îndată de comuniunea cu cei care pomenească și folosesc cele dumnezeiești în scopuri personale?*”²³ Adică cum poate un suflet ortodox să se prefacă ca și cum ar juca o piesă de teatru și să nu se îndepărteze și să plece departe de comuniunea cu cei care pomenească și în acest fel folosesc cele sfinte în scop propriu, căci ei știu că episcopul lor nu învață drept cuvântul adevărului, așa cum se întâmplă astăzi cu episcopii ecumeniști? În final ei menționează: „*Și marele nostru Părinte și Mărturisitor Teodor Studitul spune acestea către cineva, într-o epistolă de-a lui: și mi-ai spus că te-ai temut să îi spui preotului tău să nu pomenească pe ereziarh; și lasă-mă să îți spun despre aceasta că nu te laud, căci este întinare și numai comuniunea de a-l pomeni și nu mai este ortodox cel care pomenește pe ereziarh.*”

Și numai prin pomenirea episcopului eretic cineva ajunge în comuniune (este părtaș la) cu credința lui eretică și ajunge la concluzia că preotul respectiv încetează să mai fie ortodox. Însă în ce anume constă întinarea? În faptul că el nu distinge între ceea ce este întinat și ceea ce este sfânt, între necurat și curat. Din acest motiv **TOȚI SFINȚII** au întrerupt comuniunea cu episcopii sau cu preoții eretici, chiar dacă le dădeau un mic termen pentru a se pocăi, certându-i pentru ereziile pe care le propovăduiau fără rușine, înaintea condamnării lor sinodale oficiale. Câteva modele reprezentative dintre aceștia sunt: întreruperea comuniunii Sfântului Athanasie cel Mare, a Sfântului Antonie cel Mare și a celorlalți părinți din pustia Egiptului cu ereticii arieni, a creștinilor ortodocși din Antiohia, care îl urmau pe patriarhul ortodox Evstatie al Antiohiei, cu ereticii arieni și cu propriul lor episcop arian al Antiohiei, întreruperea comuniunii Sfântului Vasile cel Mare cu arhiepiscopul Dianios al Cezareei, care a semnat o mărturisire neortodoxă, a Sfântului Grigorie Teologul cu arhiepiscopul arian Dimofilos al Constantinopolului, a creștinilor ortodocși din Constantinopol cu patriarhul eretic Nestorie al Constantinopolului, înaintea condamnării lui de către Sinodul al III-lea Ecumenic, întreruperea comuniunii credincioșilor ortodocși din Constantinopol cu patriarhul monofizit Timotei I al Constantinopolului, a Sfântului Maxim Mărturisitorul, care era monah, și a altor doi monahi cu tronurile patriarhale care urmau erezia monotelismului, întreruperea comuniunii Sfântului Ioan Damaschin cu episcopii iconomahi atât înainte, cât și după sinodul iconomah de la Ieria (754), întreruperea comuniunii Sfântului Teodor Studitul, la început cu episcopii sprijinitori ai schismei adulterine și mai târziu cu episcopii iconomahi, a patriarhului Serghie al Constantinopolului cu papa Serghie, când ultimul dintre ei, în anul 1009, citise Simbolul de Credință cu adăugarea eretică a lui filioque, întreruperea comuniunii credincioșilor, a episcopilor, a clericilor, a monahilor și a laicilor ortodocși cu latino-cugetătorul patriarh Ioan Vekkos al Constantinopolului, precum și a Părinților Aghioriți, care au fost martirizați în timpul patriarhatului lui, întreruperea comuniunii Sfântului Grigorie Palama cu latino-cugetătorul patriarh Ioan Kalekas al Constantinopolului, înaintea condamnării sinodale a celui din urmă, întreruperea comuniunii Sfântului Marcu Eugenicul, mitropolitul Efesului, cu patriarhul latino-cugetător Mitrofan al Constantinopolului și cu ceilalți latino-cugetători. Nici unul dintre acești Sfinți nu a avut nici cea mai mică **îndoială** dacă trebuia sau nu să întrerupă comuniunea cu ereticii.

²³ Pagina 399.

Există unii care susțin că întreruperea pomenirii se face ca o dovadă de protest temporar (sau până la o vreme), desigur invocând cazul părinților aghioriți din vremea patriarhului Atenagora. Toate cele de mai sus pe care le-am menționat sunt elemente doveditoare că acest Canon 15 a fost dat pentru a vindeca trupul Bisericii de întinarea sau boala ereziei. Și așa cum luptăm cu o boală până ce o vom vindeca pe deplin, la fel și în cazul ereziei, luptăm cu ea până când am eliminat-o cu totul și din acest motiv întreruperea pomenirii trebuie continuată până când se va întruni un sinod ortodox care îi va condamna pe eretici și Ortodoxia va străluci din nou. Cât privește pe cei care dau exemplul Sfântului Munte și ce s-a făcut aici în anii 70', când într-adevăr a fost întreruptă pomenirea lui Atenagora pentru câțiva ani, avem de spus următoarele:

Pentru că nu au studiat în profunzime Canonul 15 și fiind bine intenționați în credința lor, părinții aghioriți au pus accentul pe cele spuse și scrise de arhimandritul Epifanie Theodoropoulos care, denaturând caracterul mântuitor al respectivului Canon, învăța întreruperea delicată a pomenirii, adică numai întreruperea menționării numelui patriarhului la sfintele slujbe, fără ca aceasta să fie însoțită de întreruperea comuniunii cu el, fapt dovedit de aceea că erau în comuniune deplină cu episcopii Bisericii Ortodoxe Grecești, care la rândul lor erau în deplină comuniune cu Athenagora și, așa cum mărturisesc izvoarele acelei epoci, cu fiecare ocazie aceștia laudau slujirea pastorală a acestuia în lăuntru și în afara Bisericii, chiar și la cel mai oficial nivel, cel al Sinodului.

Această faptă a lor (adică această comuniune cu episcopii greci) constituie autodezmințirea motivelor care i-au condus la întreruperea pomenirii lui Athenagora. Într-adevăr, așa cum se va clarifica și în continuare, această faptă a lor avea caracterul unui simplu protest, fără a dobândi un caracter mântuitor. Sfântul Munte Athos trebuia să întrerupă comuniunea cu patriarhia de Constantinopol până că se va vindeca cu totul trupul Bisericii de erezie și până când patriarhul va învăța drept cuvântul adevărului.

Aici însă s-a întâmplat și un alt lucru pe care mulți îl ignoră. Patriarhia ecumenică a trimis în septembrie 1972 exarhia patriarhală, reprezentantă de episcopul exarh patriarhal Alexandru de Filipi, Neapoli și Thasos, cu scopul principal de a impune pomenirea patriarhului. Se hotărâse a se face orice efort pentru a se relua pomenirea patriarhului Athenagora. Planul și metoda a fost aceeași: a-i liniști pe aghioriții simpli și naivi, care ușor „sunt atrași de zeloții fanatici”, că totul este ortodox, bine și sfânt.

„După ce exarhul patriarhal a încercat să îi convingă pe reprezentanții mănăstirilor că patriarhul este ortodox, la fel ca și predecesorul lui, au fost chemate să răspundă în scris referitor la problema pomenirii sfintele mănăstiri care nu pomeneau. După multe discuții, în final s-a întrunit Sfânta Sinaxă Dublă Extraordinară la Sfânta Chinotită (ședința a 52-a, din 13 noiembrie 1971) și după multe cercetări s-a hotărât: ...se lasă la conștiința fiecărei mănăstiri pomenirea sau nu a numelui patriarhului ecumenic.”

Această Enciclică are autoritatea de lege duhovnicească. După această enciclică a Sfintei Chinotite au fost chemate mănăstirile care nu pomeneau să răspundă în scris despre motivele pentru care nu pomenesc. Șapte mănăstiri au răspuns. Celelalte Sfinte Mănăstiri, care au reluat pomenirea sau care au continuat să pomenească nu ar fi trebuit și ele să răspundă pentru motivele pentru care pomenesc? De ce nu au răspuns nici atunci, nici până astăzi?

Au continuat numai șapte Sfinte Mănăstiri întreruperea pomenirii patriarhului: 1) Sfânta Mănăstire Karakalou; 2) Sfânta Mănăstire Simonos Petras; 3) Sfânta Mănăstire Grigoriou; 4) Sfânta Mănăstire Esfigmenou; 5) Sfânta Mănăstire Sfântul Pavel; 6) Sfânta Mănăstire Xenofontou și 7) Sfânta Mănăstire Konstamonitou. Și acum au început cunoscutele prigoane ale stareților Sfintelor Mănăstiri Xenofontou, Simonos Petras, Grigoriou, Karakalou și Sfântul Pavel, care apoi au fost destituiți. Însă ecumeniștii nu s-au limitat numai la aceste măsuri. Au impus intrarea unor noi obști, din afara Sfântului Munte Athos, pentru a fi repopulate mănăstirile în care exista lipsă numerică de monahi, obști provenite din organizații care nu aveau nici o legătură cu lupta antieretică a vechilor aghioriți și mai ales cu întreruperea pomenirii.

Astfel, prin impunerea noilor obști, Sfântul Munte și-a schimbat și atitudinea în ceea ce privește înfruntarea ereziei și din păcate s-a impus linia starețului de atunci Gheorghe Kapsanis, provenit și el din lume și din cadrul unor organizații, că linia roșie pentru întreruperea pomenirii este potirul comun și că cel care *taie* pomenirea este în afara Bisericii și nu are taine valide. Rezultatul tuturor acestora este actualul Sfânt Munte, în care stareții și obștile lor nu numai că nu îndrăznesc să îi imite pe sfinți, ale căror sinaxare le citesc zilnic în cadrul slujbei Utreniei, dar și consideră că vor fi în afara Bisericii dacă întrerup pomenirea, desființând astfel tradiția sfântă și patristică de secole.

Mai mult, în Sfânta Mănăstire Marea Lavră, unde am fost tuns în monahism, **părinții cred și propovăduiesc cu glas puternic** că cel care nu îl urmează pe Bartolomeu Arhontonis este în afara Bisericii, se opune Sfântului Duh!, deoarece acesta este un mare mărturisitor al credinței noastre ortodoxe și este ales de Duhul Sfânt și în fine mai spun că cel care este împotriva a ceea ce face și crede Bartolomeu, va ajunge în iad!

Unii susțin că atunci când nu îi pomenim pe episcopii eretici ne rupem de Biserică. Având o concepție papistașă despre Biserică, aceștia susțin în mod neteologic și antipatristic că dacă un episcop propovăduiește o erezie nu este motiv pentru noi să ne rupem de Biserică! Adică, întrerupând legăturile noastre cu episcopul eretic noi ne aflăm în afara Bisericii, pentru că, potrivit acestora, episcopul este Biserica, iar cei care urmează Canonul 15 și pe Sfinți și, prin urmare, urmează adevărul cum Sfinții Părinți ni l-au transmis prin intermediul Sinoadelor Ortodoxe, se află în afara Bisericii! Același lucru îl crede și Bartolomeu Arhondonis, spunând că Sfinții noștri Părinți au fost înșelați de șarpele începător al răutății, ca fiind răspunzători de schisma dintre papistași și ortodocși. Ar trebui, potrivit acestuia și, prin extensie, potrivit părintelui Epifanie Theodoropoulos și celor dimpreună cu el, ca ortodocșii de atunci să nu fi întrerupt legătura lor cu papa, ci să rămână uniți toți în iubire, *ca toți să fie unul*. Iată papocezarisul în toată *grandoarea* lui!

Desigur, toate acestea ne trimit la învățătura eretică a lui Ioannis Zizioulas, în care se menționează acestea: „*episcopul care hirotonește a păstrat un cordon ombilical de legătură sfântă cu preoții hirotoniți de el. Care este acesta? Este pomenirea numelui episcopului eparhiot la săvârșirea oricărui act sfințitor.*” Deci, scopul nu este altul decât introducerea concepției blasfemiatoare, tot papistașă, despre pomenire și despre sensul ei: „*pomenirea numelui episcopului este garanția pentru tot ceea ce se săvârșește.*” (adică ea ar asigura validitatea slujbelor – n.trad.)

Prin urmare, garanția sau certitudinea nu mai este Hristos și credința preotului slujitor, a poporului credincios și desigur a episcopului, ci pomenirea numelui episcopului... Oricine se miră de cutezanța noii eclesiologii a ecumeniștilor. O citire pe scurt a operelor ermeneutice patristice despre Taina Dumnezeieștii Euharistii, ca de exemplu cea a Sfântului Nicolae Cabasila sau cea a Sfântului Maxim Mărturisitorul, dar mai ales capitolul despre Euharistie din lucrarea *Despre ierarhia bisericească* a Sfântului Dionisie Areopagitul nu lasă **absolut nici o îndoială** în această problemă: singura garanție a Tainei este exclusiv Iisus Hristos și nici un alt om, chiar și dacă acela ar fi un episcop.²⁴

Al doilea punct, la fel de important ca și primul, este că în scrierile patristice de mai sus, care este demn de notat că sunt și cele mai importante din literatura bisericească despre Dumnezeiasca Euharistie, **nicăieri** nu se vorbește despre pomenirea numelui episcopului ca ceva necesar pentru caracterul *valid* sau sfințitor al Tainei. Teoria despre pomenire a lui Zizioulas, pe care o urmează autorul enciclicei care este în același cuget, dă (adică încearcă să dea – n.trad.) un sens teologic pomenirii, devreme ce Dumnezeiasca Liturghie (precum și oricare altă Taină) se face în numele episcopului.²⁵

Într-adevăr, potrivit lui Zizioulas: „*cel care nu îl pomenește pe episcop în cadrul Sfintei Liturghii se taie pe sine de cartea celor vii. De aceea și Euharistia care nu se săvârșește în numele episcopului eparhiot sau, prin concesie, a episcopului protos, este fără valoare mântuitoare pentru cei care o săvârșesc.*”²⁶

În final, papistașirea de către Zizioulas a eclesiologiei noastre ortodoxe a condus la a se scrie, tot de către el, lucruri precum: „*nu putem să ne rugăm direct lui Hristos, ci trebuie să se intercaleze între noi și Hristos chipul Lui, adică episcopul(?!)*”²⁷

Dincolo de ideea neteologică și neortodoxă că chipurile ne rugăm **prin** episcop, suntem conduși, mai mult, la constatarea unor idei ca: „*în chip există personal prototipul, de aceea și închinarea în fața prototipului trece dincolo de ea, potrivit cunoscutei expresii a Sfântului Vasile cel Mare.*”²⁸

Iată mărimea paroxismului papistaș al lui Zizioulas: precum papa este locțiitorul și reprezentantul lui Hristos pe pământ și în final este dumnezeu pe pământ, astfel deja nouă ortodocșilor ni se cere închinarea liturgică în fața episcopului, indiferent de ceea ce el crede sau ce face, devreme ce el este „*chipul sau icoana lui Hristos*”, datorită hirotoniei lui.

Din toate acestea pe care le-am menționat și care doar succint și în linii mari descriu eclesiologia euharistică a lui Zizioulas, care nu e doar problematică, ci literalmente eretică, este de înțeles reacția de împotrivire a multora la dreptul care se înțelege de la sine al ortodocșilor la îngrădirea de pseudo-episcopul care propovăduiește erezii, făcută înaintea condamnării lui sinodale.

²⁴ În mod exemplificator ne referim la ediția scrisă a referatului, la trei texte cu totul lămuritoare ale lui Nicolae Cabasila, din lucrarea lui *Explicarea Dumnezeieștii Liturghii*, pp. 220, 236, 250 în colecția *EPE* volumul 22.

²⁵ Ioannis Zizioulas, *Euharistia și Împărăția lui Dumnezeu*, p. 100, în revista *Sinaxi*, nr. 51: „*ceea ce trebuie accentuat este că în vreme ce preoții unei Biserici locale săvârșesc Euharistia în numele episcopului locului (eparhiot), episcopul o săvârșește întotdeauna în numele "primatului" său propriu*”, vezi la p. 101.

²⁶ *Ibidem*, p. 100.

²⁷ Idem, *Model de Euharistie*, 2006, p. 81.

²⁸ *Ibidem*, p. 83.

Punctul arhimedic sau central al tuturor înșelărilor lui Zizioulas este ceea ce este prezent în mod agasant în toate textele lui: însușirea principală a episcopului este aceea că el este protosul Sfintei Euharistii, pe care literalmente o săvârșește ca lucrarea lui principală și tot ce are legătură cu slujirea arhierescă el consideră că decurge din aceasta.

Faptul că episcopul este întâi-stătătorul și în această calitate el este protosul săvârșirii Sfintei Euharistii nu o neagă nici un ortodox, însă nu acceptă și faptul că acesta este elementul principal sau, conform lui Zizioulas, elementul exclusiv al slujirii lui. Într-adevăr, nici o mărturie apostolică sau sinodală sau patristică nu este posibil a se găsi pentru a susține o asemenea idee.

Ceea ce un cercetător al teologiei ortodoxe poate întâlni până la saturație în teologia ortodoxă este că principala însușire a vredniciei arhieresti este păstrarea purității tezaurului credinței și transmiterea ei prin învățatură și apărarea care rezultă din aceasta a turmei de pericolul distrugător al ereziei. Întreaga noastră tradiție liturgică, când este vorba despre ierarhi, fie ei mucenici sau mărturisitori confirmă acest lucru, fără nici o excepție. Este cugetul jertfelnic al Bisericii, care lipsește atât de mult în zilele noastre și care i-a condus pe Sfinți la mărturisirea că: „*de dragul lui Hristos vi s-a dat vouă nu numai să credeți în El, dar și să pătimiți pentru El.*” (Filipeni 1, 29)

În alt loc așa-zișii antiecumeniști spun următoarele: „*devreme ce Biserica nu purcede printr-un sinod la caterisirea acestora (a ereticilor încă necondamnați – n.trad.) și tainele lor sunt valide, noi nu trebuie să ne rupem de ei și să încetăm pomenirea lor.*”

Din păcate, prin cuvintele lor se consideră pe sine mai cu discernământ și superiori Sfinților noștri care au accentuat clar că *înaintea condamnării sinodale se îngrădesc de cei cu numele de episcop, ca de unii ce sunt pseudo-învățători și pseudo-păstori*, care denaturează dogma și adevărul pe care le-am primit **cu sânge** de la părinții noștri.

Ar fi mai cinstit pentru ei să spună că *nu putem să ne împotrivism și să ne asumăm lupta mărturisitoare și să fim prizonieri de dragul adevărului* decât să încerce să justifice împreună-mergerea lor cu erezia și cu ereticii. Însă, așa cum am văzut mai sus, și după o hotărâre de achitare a celui ce lucrează sau propovăduiește erezia este permis ca cineva să se împotrivescă atunci când se va constata că sinodalii care l-au achitat pe cel vinovat ascund adevărul în scopuri personale.

De asemenea, alții susțin că nu pot să întrerupă comuniunea cu ereticii pentru că vor ca lupta lor să fie în interiorul Bisericii. Cei care susțin aceasta sunt de fapt adepți ai teoriei papistașe a lui Ioannis Zizioulas despre episcopocentrism, pe care am văzut-o mai sus, anulând astfel cuvântul Sfântului Grigorie Palama, care exprimă interpretarea patristică neîncetată cu adevărat a legăturii dintre Biserică și credincioși: „*cei care sunt ai Bisericii lui Hristos sunt ai adevărului. Și cei care nu sunt ai adevărului, nu sunt nici ai Bisericii lui Hristos.*” Aceștia în esență se supun pe ei înșiși învățaturii eretice a papismului și sunt în comuniune întru toate în erezie cu cei cu care vor să lupte!

În legătură cu ceea ce facem, unii spun că aceasta trebuie să fie după sfatul sfinților și al părinților luminați de Dumnezeu. Mulți sunt cei care ne ironizează și își bat joc de noi, ortodocșii, și scriu, de exemplu, în revistele lor că: „*îngrădirea pe care o propun anumiți ortodocși, pe baza Canonului 15... și mai ales prin logica „vaselor comunicante”... ne sfătuiesc că „tot ce se face să fie fără forțare, după multă rugăciune, cercetarea atentă a tuturor parametrilor problemei, cu vestire de sus prin intermediul părinților luminați de Dumnezeu și harismatici...”*”²⁹ Iată obscurantismul și falsa evlavie în toată măreția ei! Sfinții vorbesc simplu și foarte clar: „*cel care este comuniune cu cei neîmpărtașiți (cu eretici), este și el neîmpărtașit.*” Așadar, ei sunt cei care nu îi respectă pe Sfinții Părinți și acuză tradiția ortodoxă patristică de susținerea ideii „*vaselor comunicante.*” Ei coboară în acest mod necuviincios învățatura Sfinților Părinți la nivelul unei lecții de chimie și chiar ne sfătuiesc să avem „*vestire de sus prin intermediul părinților luminați de Dumnezeu și harismatici*”, cu toate că avem stabilită de către Biserică, prin intermediul Sfințelor Canoane, care este soluția, ce suntem datori să facem la vreme de erezie.

Cu toate acestea, ei caută „*părinți luminați de Dumnezeu și harismatici...*” Răspunsul patristic legat de aceasta este: „*când cuvântul este despre dogme, nu trebuie să fim informați de mintea cuiva apropiat, ci ceea ce am primit, acelea să le ținem, chiar și dacă un înger din ceruri ne-ar aduce o altă evanghelie.*”³⁰

Restul sunt doar sofisme teologice absurde de tip post-patristic! De altfel, și Sfinții Părinți ar fi putut, în loc să ne transmită Sfintele Canoane, să ne fi spus că de fiecare dată când se ivește o problemă în Biserică să vă rugați, să îi ascultați pe Sfinți (stareți-avva) și potrivit cuvintelor și informațiilor primite de la ei să faceți.

²⁹ Vezi revista *Parakatathiki*, nr. 109 pe anul 2016.

³⁰ Teofilact al Bulgariei, în PG. volumul 124, coloana 525A.

Unii îl invocă pe Sfântul Ioan Gură de Aur, spunând că acesta ne transmite că este mai bine să fim înșelați în interiorul Bisericii decât să trăim în adevăr, să spunem adevărul în afara ei. Mai întâi de toate trebuie spus că nu există nicăieri scris așa ceva, mai ales de către Sfântul Ioan Gură de Aur! În al doilea rând, întrebăm și noi la rândul nostru: este posibil ca cineva să aibă adevărul și să fie în înșelare? Este posibil ca unii să fie în înșelare și să aparțină Bisericii, devreme ce, potrivit Sfântului Grigorie Palama, „*cei care sunt ai Bisericii lui Hristos sunt ai adevărului, iar cei care sunt ai adevărului sunt ai Bisericii lui Hristos*”? Există înșelare în Biserică? Au căzut Sfinții noștri în înșelare?

Acestea sunt câteva dintre învățăturile eretice ale lui Bartolomeu Arhondonis, care ca luptător împotriva sfinților în general și a Sfinților Părinți în special a declarat următoarele: „*strămoșii noștri, cei care ne-au lăsat ca moștenire schisma, au fost victime nefericite ale șarpelui începător al răutății și se află deja în mâinile lui Dumnezeu, Dreptul Judecător. Cerem pentru aceștia mila lui Dumnezeu, însă suntem datori în fața Lui să reparăm greșelile lor*”!!!³¹ Așadar, se vede că cei care spun acestea sunt de acord întru toate cu cuvântul și cu faptele acestui ereziarh.

Există însă și cei care vorbesc despre „*discernământ*”, despre „*linii roșii și potir comun*.” Adică ei vor întrerupe comuniunea numai dacă se va purcede la potirul comun cu papa. Înainte de orice să ne spună toți aceștia care susțin teoria de mai sus **măcar un singur canon** care să vorbească despre potir comun și noi vom reîncepe să pomenim pe baza lui. Însă nu există nici unul. Toate canoanele vorbesc despre întreruperea comuniunii atunci când există împreună-rugăciune cu ereticii, pentru că aceasta înseamnă *apriori* credință comună între cei care se roagă împreună. Așadar, toți cei care nu sunt convinși de învățătura Sfinților Părinți ai Bisericii și de Sfintele Canoane că erezia este întinare sunt siguri că vor întrerupe pomenirea atunci când îl vor vedea pe papa împărtășindu-se din același potir cu ortodocșii sau vor accepta și acestea devreme ce Biserica (adică episcopii) au hotărât așa?

Despre Taine valide și invalide

Considerăm că este indicat și necesar să ne referim la două probleme teologice pe care le-a creat greșita interpretare a Canonului 15, care îi tulbură pe ortodocși și pe care le răspândesc unii teologic lipsiți de teologie. Primul subiect este cum unii susțin în mod cu totul antipatristic că devreme ce tainele ereticilor ecumeniști și ale celor care acceptă sinodul din Creta sunt valide, datorită faptului că aceștia nu au fost condamnați încă de un Sinod Ortodox, putem să mergem în bisericile în care sunt preoți care au „*cuget ortodox*”, indiferent dacă aceștia îl pomenesc pe episcopul lor care este ecumenist și care acceptă sinodul tâlhăresc din Creta ca ortodox.

Iar al doilea subiect este cum unii, tot în mod antipatristic, susțin: comuniunea cu ereticii ecumeniști trebuie să fie întreruptă datorită faptului că tainele lor nu sunt valide, adică nu există har dumnezeiesc în ele, imediat după pseudo-sinodul din Creta.

Din aceasta se vede clar că cei care susțin aceasta nu au înțeles Canonul și de ce ne ferește acesta, dar nu au înțeles nici lucrarea continuă a Bisericii și a Sfinților Părinți. Mai întâi, Canonul 15 ne spune clar să întrerupem comuniunea bisericească cu pseudo-episcopii eretici datorită întinării ereziei pe care ei o aduc asupra noastră și pentru a feri Biserica de schismele pe care aceștia și cei de un gând cu ei le creează, nu pentru că Tainele nu mai au loc sau pentru că și-au pierdut Tainele într-o singură noapte, fără hotărârea unui sinod.

Aici trebuie făcută o precizare în ceea ce privește Tainele și validitatea lor. În nota la interpretarea Canonului 3 Apostolic, Sfântul Nicodim Aghioritul ne spune clar în Pidalion că dacă nu există o caterisire de către un sinod, Tainele se săvârșesc în mod normal.

„*Canoanele poruncesc soborului episcopilor celor vii să caterisească pe preoți, ori să afurisească, ori să anatematisească pe mireni, când calcă Canoanele. Însă dacă soborul nu va pune în lucrare caterisirea preoților, ori afurisirea, anatematisirea mirenilor, preoții aceștia și mireni nici caterisiți nu sunt cu lucru, nici afurisiți, ori anatematisiți. Învinovățiți însă sunt, aici spre caterisire, ori afurisire, ori anatematisire, iar acolo spre dumnezeiască osândă... Drept aceea tare greșesc cei fără minte care zic cum că în vremurile acestea toți cei sfințiți care în afară de canoane s-au hirotonit, sunt cu lucrarea caterisiți. De cei sfinți prihănitoare (acuza-toare) limbă este aceea că nebunește pe acest fel de cuvinte la bârfește, neînțelegând că porunca canoanelor fără de punerea în lucrare a persoanei a doua, adică a soborului, este nesăvârșită, fără mijlocire și mai înainte de judecată nelucrând de sine-și (de la sine). Înșiși dumnezeieștii (sfinții) Apostoli arătat se tălmăcesc pe sineși cu al 46-lea Canon al lor, fiindcă nu zic că îndată acum cu lucrul se află caterisit oricare episcop sau preot*

³¹ În revista *Episkepsi*, 15.06.1989, în ziarul *Adevărul bisericesc* din 16.12.1998 și în ziarul *Oameni noi* din 26.02.1999.

care va primi botezul ereticilor, ci a se caterisi poruncind, adică a sta de față la judecată și de se va dovedi că a făcut aceasta, atunci să se dezbrace cu hotărârea voastră de preoție, aceasta poruncim.”

Pentru unii care se vor pronunța că Sfântul Nicodim se referă la preoții hirotoniți în afara canoanelor și nu la problema ereziei, menționăm și nota a zecea la *Introducerea generală despre Sfintele Canoane* din Pidalion: *cele mai multe epitimii, cele stabilite prin canoane, fiind la persoana a treia, la imperativ, nu la prezent, este neapărată nevoie și de a doua persoană să fie prezentă (care este sinodul) pentru a fi aplicate.*

Am putea să lungim cuvântul și să ne referim la fragmente din lucrările și din canoanele Sinoadelor Ecumenice (al treilea, al patrulea, al cincilea, al șaselea, al șaptelea și al optulea) care ar demonstra acest lucru. Însă nu face parte din subiectul tratat. Așadar, pentru că Tainele nu și-au pierdut puterea și lucrarea lor și sunt săvârșite de ereticii ecumeniști cei încă necondamnați, **le sunt spre osândă și spre judecată** lor și celor ce participă la ele. La fel cum un credincios se apropie de Sfânta Împărtășanie nepregătit, fără spovedanie și fără pocăință, pe de o parte se împărtășește cu Hristos, dar nu spre luminarea sufletului lui, ci spre osândă, la fel iară și iară acest lucru se întâmplă când se împărtășește fără să aibă credința cea adevărată, credință care se identifică cu cea a episcopului pe care îl pomenește. Din acest motiv nu participăm la Liturghiile ereticilor ecumeniști, nu din cauza tainelor, ci din pricina comuniunii în credința eretică pe care episcopii eretici o învață *cu capul descoperit*, adică pe față, oficial.

Tot acest subiect ne trimite încă o dată la eclesiologia eretică și blasfemiatoare a lui Ioannis Zizioulas și a lui Bartolomeu Arhondonis despre episcopocentrism și despre Dumnezeiasca Liturghie, despre care am făcut o scurtă referire puțin mai sus.

În ceea ce îi privește pe cei care susțin că Tainele sunt invalide și de aceea nu trebuie să mergem la biserici, aceasta constituie blasfemie împotriva Duhului Sfânt și contrafacere a tradiției patristice, pentru că motivul pentru care credincioșii întrerupeau comuniunea cu ereticii înaintea caterisirii lor erau ereziile pe care aceștia le propovăduiau și **întinarea care o aducea aceasta cu sine** și nu invaliditatea Tainelor. Și, în final, când sunt valide sau invalide Tainele, aceasta cade numai sub jurisdicția și autoritatea unui Sinod Ortodox, nu a noastră.

Epilog

Este foarte clar că prin a nu ne îngrădi pe noi înșine de eretici, conform Canonului Bisericii și legii lui Dumnezeu toți ne întinăm de erezie și prin urmare ne depărțim de Domnul nostru Iisus Hristos. Despărțirea de El este moarte și iad veșnic, fie are loc prin păcat, fie se face iară și iară prin erezie.

Sufletul sau esența întregii lupte împotriva panereziei ecumenismului, precum și a oricărei alte erezii, **este întreruperea comuniunii cu erezia și cu ereticii. Acesta este începutul vindecării.** În cazul fiecărei boli lucrarea de tămăduire săvârșită prin doctor are următoarele etape: **a)** diagnosticarea bolii; **b)** vindecarea ei și **c)** deplina însănătoșire. Dacă doctorii duhovnicești – păstorii Bisericii – rămân numai la primul nivel, cel al diagnosticării, acest lucru nu numai că este nefolositor, dar și distrugător. A ne mărgini la diagnosticarea ereziei scriind texte teologice, organizând conferințe, sinaxe, manifestări religioase de o zi, ca să condamnăm erezia, însă a nu trece la înfruntarea ei înseamnă de fapt a contribui și noi la extinderea ereziei și în final la dominarea ei asupra noastră. Este nevoie să acționăm patristic, tăind erezia din trupul Bisericii.

Și pentru că nici o erezie nu este lipsită de cap, ci este propovăduită de cineva (vezi canonul 15 al Sinodului I-II din vremea Sfântului Fotie cel Mare) tăiem cauzele ereziei, adică ne îngrădim de episcopul eretic, în cazul acesta de patriarhul eretic Bartolomeu Arhondonis, dar și de cei care deja acceptă sinodul din Creta și sunt în comuniune între ei, încetând orice comuniune bisericească cu aceștia și cu cei ce în tăcere sunt de acord cu ei, așteptând un sinod ortodox care în mod oficial să îi condamne și să îi excomunic.

Din păcate, în epoca noastră mulți *teologi după faimă* susțin în mod antipatristic și post-patristic că întreruperea pomenirii aduce cu sine schisma în Biserică sau, în cel mai bun caz, nu este obligatorie. Aceștia cad în erezia facultativului, adică în introducerea unui relativism de tip ecumenist în cadrul tradiției și mai ales în interpretarea Sfintelor Canoane, luându-le astfel fundamentul lor teologic, care se caracterizează, așa cum menționează în mod categoric Sfântul Nicodim, prin inspirația Duhului Sfânt, care nu cunoaște locuri și vremuri, dar se formulează și se exprimă prin Sinoadele Ecumenice.

Ei anulează lupta Sfinților, care s-a pecetluit cu sângele lor; ecumeniștii învață lucruri străine de Sfinții Părinți. Desigur, această erezie ar putea fi numită și *epifanică*, datorită faptului că din păcate părintele Epifanie Theodoropoulos nu numai că a susținut-o ca *linie ortodoxă* și tradiție a Sfinților, dar a încercat prin cartea lui „*Cele două extreme*” să o impună turmei ortodoxe. Și, din păcate, în mare măsură a reușit.

Din acest motiv nu numai ereticii ecumeniști, dar și cei care urmează erezia facultativului ne jignesc, ne calomniază și ne acuză pe noi toți care urmăm tradițiile și poruncile Sfinților și de Dumnezeu purtătorilor Părinți,

spunând că „noi creăm schismă și ne scoatem pe noi înșine în afara Bisericii”, că avem Taine invalide, blasfemiind astfel pe Duhul Sfânt, numai și numai pentru că întrerupem comuniunea noastră cu ei și nu îi urmăm în căderea ereziei. Mai mult, unii dintre ei îndrăznesc și ne numesc schismatico-eretici! Noi, turma cea mică și săracă preferăm să urmăm Sfânta Tradiție continuă a Bisericii celei Una, Sfântă, Sobornicească și Apostolică Biserică, devenind „următori ai Sfinților Părinți.”

Să avem credință statornică și cu ajutorul Domnului nostru Iisus Hristos, Care este Capul Bisericii, care ne-a promis în legătură cu Biserica Lui adevărată că „porțile iadului nu o vor birui”, să nu ne temem, ci să rămânem tari cu harul Lui, chiar dacă toți ne vor părăsi și vom rămâne singuri, urmând Sfântului Apostol Pavel, care ne spune: „pe toate le socotesc gunoarie pentru ca să Îl câștig pe Hristos.” (Filipeni 3, 8)

În fine, pentru cei care vor să meargă împreună cu mulțimea și cu sinoadele Bisericilor locale, din păcate mărturisitoare ale ecumenismului, îl lăsăm pe Sfântul Teodor să răspundă, așa cum știau și făceau Sfinții: „însă tu preferă, dacă vrei, în locul lui Noe care se mântuie, mulțimea celor înecați. Iartă-mă, dar eu voi urca în Arcă împreună cu cei puțini. Și din nou, dacă vrei, pune-te pe tine cu cei mulți din Sodoma, dar eu voi merge alături de Lot care fuge de mulțimi, chiar și dacă este singur. Pentru că pentru mine mulțimea pe care o cinstesc nu este cea care este indiferentă față de cercetarea adevărului, ci cea care deține dovezi... Nu cu cel care se bucură de inovații, ci cel care păzește moștenirea patristică. Preferi această muțime ca să sprijini și să îndreptățești minciuna?”³²

Sfântul Ioan Damaschin ne spune: „adunările cu cei răi sunt dăunătoare la fel ca locurile pline de boală... așa cum vântul transmite boala ușor celor care trăiesc acolo, la fel și obiceiul greșit (comuniunea bisericească cu ereticii) aduce mari rele asupra sufletelor.”³³

Și Sfântul Ignatie Teoforul ne dă poruncă ca: „în nimeni care zice sau face ceva potrivit celor rânduite să nu ai încredere, nici dacă postește, nici dacă trăiește în feciorie, nici dacă face minuni, nici dacă profetește, ci să fie pentru tine ca un lup în piele de oaie, care urmărește nimicirea oii.”³⁴

„Cel care denaturează credința printr-o învățătură rea devine spurcat și în focul cel nestins va fi aruncat, asemenea și cel care îl ascultă pe el.”³⁵

„Pe oricine se preface că mărturisește credința ortodoxă, însă are comuniune bisericească cu cei ce propovăduiesc erezii, adică cu aceștia care se împărtășesc și se roagă împreună cu ereticii (așa cum sunt astăzi ecumeniștii), pe acesta la început să îl sfătuiți să se îndepărteze de această obișnuiță a comuniunii și dacă va înceta, să vă fie vouă ca un frate, dar dacă va rămâne și se va certa (noi o asemenea obișnuiță nu avem), atunci să ne depărtăm de el și să rămână la mila Domnului și să îi dea pocăință.”³⁶

Sfântul Nicodim Aghioritul și marele învățător al Bisericii noastre ne spune „că mai presus de orice trebuie să păzim neclintite Sfintele Canoane. Căci cei care nu le păzesc sunt supuși la epitimii cumplite.” Există undeva noțiunea de canoane facultative?

„Acestea vă poruncesc vouă în legătură cu Canoanele, o, episcopilor cei dintre noi. Iar dacă voi vă veți ține de ele, vă veți mântui și pace veți avea. Iar dacă nu veți asculta de ele, veți fi osândiți și război veșnic veți avea între voi, cu judecata cea care se cuvine neascultării fiind judecați.”³⁷

În fine, Sfântul Vasile cel Mare acuză în mod categoric: „cel care tace la vreme de necredință este vinovat de sângele celor care păcătuiesc.”³⁸

Mă rog ca noi toți să urmăm exemplul Sfinților, să păstrăm credința așa cum am primit-o, întregă și fără inovații, chiar dacă va fi nevoie să fim prigonii până la moarte și în felul acesta să dăm răspunsul cel bun la înfricoșătoarea judecată a lui Hristos, Căruia I se cuvine slava, cinstea și închinarea, împreună cu Părintele Lui Cel fără de început și cu Preasfântul și Bunul și de viață Făcătorul Duhul Lui, acum și pururea și în vecii vecilor. **Amin.**

Slavă lui Dumnezeu pentru toate!

traducere din limba greacă de
pr. dr. Ciprian-Ioan Staicu

³² Sfântul Teodor Studitul, *Epistola către Navkratie*, în P.G. volumul 99, coloana 1690.

³³ În P.G. volumul 96, coloana 353D.

³⁴ În P.G. volumul 5, coloana 912.

³⁵ *Ibidem*, coloana 657.

³⁶ În E.P.E. (colecția *Părinți Greci ai Bisericii*) volumul 12, p. 400.

³⁷ *Pidalion*, pp. 17, 19.

³⁸ În volumul P.G. 31, coloana 1257.